

ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДПРИЄМЦІВ ЯК ЧИННИКИ УСПІХУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Гуда Владислав Олексійович

Науковий керівник: доц., к.е.н. Шаповал Вадим Анатолійович

Підприємництво є рушійною силою розвитку провідних демократичних країн світу з ринковою економікою. Завдяки підприємницькій ініціативі виникає пропозиція товарів та послуг, що обумовлює можливість задоволення потреб людей та рівень їх життя. Внаслідок реалізації підприємницьких проєктів суспільство стає більш фінансово спроможним: строюються робочі місця; формуються бюджети місцевих громад та країн; підвищується платоспроможність приватних осіб. Проте, підприємництво це не лише прояв економічної активності людини, це також можливість самореалізації з урахуванням особистісних прагнень, цінностей, світогляду та інших чинників мотивації до цієї професійної діяльності. Обов'язковим базовим елементом будь-якого підприємницького проєкту є наявність первинної ініціативи засновників майбутнього бізнесу, які докладатимуть зусиль для забезпечення успіху проєкту. Історія підприємництва визначила ключові характеристики підприємця, що вважається передумовами успішності його професійної діяльності, насамперед: самостійність як спроможність прийняття рішень; творчість як можливість створення конкурентних переваг; систематичність як прояв дисципліни та наполегливості; схильність до ризику як спроможність управляти бізнес-проєктом в умовах невизначеності середовища; орієнтація на прибуток як важливий елемент соціально-економічного результату діяльності. То є яким чином відбувається процес становлення особистості підприємця, його особистісних характеристик, що визначатимуть успішність бізнес-проєктів та професійної діяльності загалом? Проаналізуємо декілька фрагментів життєдіяльності відомих історичних постатей та наших сучасників, які істотно вплинули та впливають на розвиток підприємництва, а, отже, на суспільство в цілому. Задля визначення перспектив українського підприємництва використаємо в цьому дослідженні публічні кейси життєдіяльності успішних підприємців США та України.

Одним з найвизначніших підприємців світу є американець Генрі Форд – засновник, власник та керівник всесвітньовідомої автомобілебудівної компанії «Ford Motor Company». В історії життя Г.Форда звернемо увагу на ранній початок трудової діяльності, схильність до вивчення будови різноманітних механізмів, наполегливе опанування новітніх технологій/техніки та навичок бухгалтерського обліку, власні інноваційні конструкторські розробки та управлінські рішення (наприклад, використання конвеєру для організації виробничого процесу). Іншим визначним та впливовим підприємцем є наш сучасник – американець Ілон Маск – інженер, винахідник, інвестор, засновник та співвласник компаній «PayPal» (електронна платіжна система), «SpaceX» (будівництво космічного транспорту, наданням космічних транспортних та

комунікаційних послуг), «Tesla Motors» (автомобілебудування), «SolarCity» (сонячні батареї та заправні станції), «Neuralink» (розробка мозкових імплантів – інтерфейсу взаємодії людини та електронних пристроїв), «The Boring Company» (будівництво тунелів, насамперед, для підземної транспортної інфраструктури). Підприємницька діяльність Ілона Маска розпочалась у віці 12 років продажем власноруч створеної комп'ютерної гри, що стало результатом його захоплення програмуванням. Особистість Ілона Маска в підлітковому віці характеризує його замріяність, інтровертність, читання книжок, вимушене захоплення силовими видами спорту. Ілон Маск, у порівнянні з Генрі Фордом, більш різноспрямований у власних проєктах та мав можливість монетизувати перший проєкт в ранньому віці. Це свідчить про наявність в сучасному світі безлічі можливостей самореалізації через підприємницькі проєкти, що відповідатимуть характеристикам особистості. Досягнення І.Маска в космічній сфері є підставою стверджувати, що він, як й Г.Форд, має видатні управлінські здібності для реалізації масштабних бізнес-проєктів з урахуванням умов теперішнього ділового середовища та суспільних очікувань. Суспільство високо оцінило досягнення цих підприємців публічними нагородами: медаліст; персона залів слави; преміант; людина року.

Серед видатних українських підприємців, які досягли вагомих результатів на світовому ринку є Ярослав Ажнюк – співзасновник та генеральний директор компанії «Petcube» (гаджети для домашніх тварин), а також Дмитро Запорожець – співзасновник та технічний директор «GitLab» (сервісу розробників програмного забезпечення). Продукти й сервіси обох компаній розповсюджені в багатьох країнах світу, а компанії мають високу ринкову вартість: «Petcube» – 2 млрд. дол. США; «GitLab» – 11 млрд. дол. США (станом на 2022 р.). Специфічною ознакою бізнесів Я. Ажнюка та Д. Запорожця є використання інформаційних технологій, які сьогодні є звичним явищем та продовжують інтегруватись в людську життєдіяльність. Якщо сервіс «GitLab» має вузьку спеціалізацію та спрямований на розробників програмних продуктів, то цільова аудиторія «Petcube» не обмежена певним професійною ознакою. Це визначає важливість не лише технічних компетентностей для безпосереднього створення продуктів, але й навичок глибоко досліджувати суспільство, визначати його потреби, пропонувати відповідні рішення з урахуванням інноваційних можливостей. Обидва підприємця мають власну історію започаткованих бізнес-проєктів, що є природнім аспектом процесу пошуку «своєї» справи з високим рівнем вмотивованості до її здійснення в умовах невизначеності, наявності як успіхів, так й провалів.

Важливо зазначити, що одним чинників вмотивованості проаналізованих особистостей до підприємництва є прагнення зробити світ кращим для себе, сучасників та нащадків: Ілон Маск створює електроавтомобілі, які менше забруднюють атмосферу; Генрі Форд зробив перший доступних за ціною автомобілів, щоб людям було легше дістатись до віддалених міст та транспортувати важкі вантажі; Дмитро Запорожець розробив систему, яка спростила роботу йому та іншим програмістам; Ярослав Ажнюк думає про відповідальність та емоційний стан власників хатніх тварин. Проте, зауважимо,

що вартість створених компаній, особисті статки та публічне визнання – інші важливі елементи динамічної системи чинників особистої мотивації підприємців, що також можуть набувати пріоритетної значущості в певні періоди життя кожної людини.

Отже, становлення успішного та впливового підприємця обумовлено його постійним всебічним розвитком, інтересом до проблем суспільства та інновацій, набуттям навичок надихати та організовувати учасників бізнес-проектів.

Перелік посилань

1. Історія успіху Генрі Форда. *Бізнес Світ*. URL: <https://busines.in.ua/istoriya-uspihu-genri-forda/>

2. Хто такий Ілон Маск: біографія, особисте життя та відкриття. *FutureNow. Technologies & Science Blog*. 15 серпня 2020. URL: <https://futurenow.com.ua/hto-takyj-ilon-mask-biografiya-osobyste-zhyttya-ta-vidkryttya/>

3. Струк А. Ярослав Ажнюк: «Важливі привілеї українців — питомий рівень креативності на одиницю населення». *The Ukrainians*. 9 грудня 2020. URL: <https://theukrainians.org/yaroslav-azhnyuk-fest/>

4. Сапітон М. Дмитро Запорожець за десять років пройшов шлях від комп'ютерних курсів до мультимільонера. Як створювався і чому досяг успіху GitLab. *Forbes Ukraine*. 12 листопада 2021. URL: <https://forbes.ua/richest/dmitro-zaporozhets-za-desyat-rokiv-proyshov-shlyakh-vid-kompyuternikh-kursiv-do-multimilyonera-yak-stvoryuvavsya-i-chomu-dosyag-uspihu-gitlab-12112021-2769>